

# Riktlinjer för arbetsmiljöarbete i Ragunda kommun

## Innehåll

<b>Delegering av arbetsmiljöarbete</b> .....	3
<b>Systematiskt arbetsmiljöarbete</b> .....	3
Plan för systematiskt arbetsmiljöarbete.....	4
<b>Skyddsorganisation</b> .....	4
Skyddsområden.....	4
Skyddsronder.....	5
<b>Roller och ansvar</b> .....	6
Kommundirektörens roll.....	6
Centrala samverkansgruppens roll.....	6
Skyddsombud.....	7
Anställda.....	7
Personalenheten.....	7
Företagshälsovård.....	8
Chefens ansvar.....	8
Hållbar hälsa.....	8
Arbetssskadehantering.....	8
Tillbudshantering.....	9
Elevhälsan.....	9
Uppföljning.....	9
Handlingsplaner.....	9

## Delegering av arbetsmiljöarbete

Ansvar för arbetsmiljöarbetet vilar på arbetsgivarens högste representant, vilket för Ragunda Kommun innebär Kommunstyrelsen.

Utförandet av uppgifter inom det systematiska arbetsmiljöarbetet kan delegeras till olika instanser inom arbetsgivarens organisation.

För att delegering ska kunna mottas av chefer och arbetsledare förutsätts emellertid att de känner att de har erforderliga kunskaper, befogenheter och ekonomiska resurser till sitt förfogande.

Delegering av arbetsuppgifter för arbetsmiljöarbetet finns beskrivet i antagen delegationsordning.

## Systematiskt arbetsmiljöarbete

Systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) ska bedrivas i enlighet med Arbetsmiljöverkets föreskrift i ämnet (AFS 2001:1).

AFS 2001:1 beskriver hur arbetsgivaren på ett strukturerat sätt ska arbeta för en bättre arbetsmiljö och förebygga att anställda skadas eller drabbas av ohälsa i sitt arbete.

Föreskrifterna om systematiskt arbetsmiljöarbete är ett lagstadgat ledningssystem inom arbetsmiljöområdet och reglerna gäller för alla arbetsgivare och arbetsplatser. De centrala aktiviteterna i SAM är att arbetsgivaren regelbundet ska undersöka arbetsmiljön, bedöma risker, genomföra de åtgärder som krävs och sedan kontrollera att genomförda åtgärder får effekt.

För att detta ska göras på ett effektivt sätt ställer föreskriften också krav på:

- *att arbetsmiljöarbetet drivs i samverkan med arbetstagare/skyddsombud,*
- *att det finns kunskaper för arbetsmiljöarbetet,*
- *att det är tydligt vem som ska göra vad,*
- *att det finns rutiner, dvs. i förväg bestämda tillvägagångssätt som beskriver hur det systematiska arbetsmiljöarbetet ska bedrivas.*

Som arbetsgivare ska man se över det systematiska arbetsmiljöarbetet och integrera OSA-föreskriften.

OSA-föreskriften organisatorisk och social arbetsmiljö (AFS 2015:4) började gälla den 31 mars 2016.

Har verksamheten ett fungerande systematiskt arbetsmiljöarbete så beaktas typiskt sett de frågor som tas upp i OSA-föreskriften avseende organisatorisk och social arbetsmiljö.

Särskilt skall beaktas:

- *Arbetsbelastning*
- *Arbetstid och -förläggning*
- *Arbetet mot kränkande särbehandling*

### **Plan för systematiskt arbetsmiljöarbete**

Arbetsgivaren skall årligen upprätta en övergripande plan för det systematiska arbetsmiljöarbetet inom Ragunda kommun. Planeringen ska fastställas i central samverkansgrupp (CSG) som tillika är kommunens skyddskommitté.

Det finns ett antal områden som ska planeras övergripande för att ge den effekt som önskas. Dessa är i första hand:

- *CSG - Central samverkansgrupp*
- *APT - Arbetsplatsträff*
- *RUS- Resultat- och utvecklingssamtal*
- *Skyddsorganisation*
- *Skyddsronder*
- *Samordningsansvar*

## **Skyddsorganisation**

Det finns en fastställd skyddsorganisation för att kunna samverka kring arbetsmiljöarbetet ute i verksamheterna och inom våra anläggningar/byggnader.

Arbetsmiljöarbetet utgår ifrån den centrala samverkansgruppen (CSG) som är kommunens skyddskommitté.

### **Skyddsområden**

Skyddsområden finns för att avgränsa och dela upp arbetsplatser och lokaler. Dessa områden ska tydliggöra vilka arbetsgivarrepresentanter och skyddsombud som ska samverka lokalt.

Den chef som har den ”största verksamheten” är **samordningsansvarig** för skyddsområdet. Varje enskild chef är ansvarig för sin del inom området.

### **Förteckning över skyddsområden och skyddsombud 2019**

Förteckningen skall uppdateras minst en gång per år av personalavdelningen.

### Skyddsronder

Som en del av det systematiska arbetsmiljöarbetet ska skyddsronder genomföras minst en gång per år. Skyddsronderna ska genomföra och planeras i följande delar::

- *Fysisk arbetsmiljö*
- *Organisatorisk och social arbetsmiljö.*
- *Samordningsansvar*

### Fysisk arbetsmiljö

Skyddsronder för den fysiska arbetsmiljön genomförs för varje skyddsområde. Den arbetsgivarrepresentant d.v.s. enhetschef eller motsvarande som har den största verksamheten inom skyddsområdet, är **sammankallande** och deltar under hela skyddsronden.

Ansvarig arbetsgivarrepresentant kallar skyddsombud och övriga arbetsgivarrepresentanter som behövs. Normalt skall fastighetsägaren kallas och eventuellt representanter från stadenheten.

Vid skyddsronden skall protokoll **skrivas** med förslag på eventuella åtgärder och vem som skall utföra dessa. Gränsdragningslistan ska användas för beslut om ansvarig.

Protokollet ska ligga till grund för att en **handlingsplan** tas fram och fastställs. Handlingsplanen ska undertecknas av ansvarig chef och skyddsombud.

Handlingsplanen ska skickas in till personalavdelningen.

### Samordningsansvar

När två eller flera företag eller andra arbetsgivare samtidigt arbetar på samma arbetsställe ska de samarbeta för att ordna säkra arbetsförhållanden. Detta gäller alla slags arbetsställen.

Samordningsansvaret på ett fast driftsställe ligger enligt arbetsmiljölagen i första hand på den som råder över driftsstället.

En del av den fysiska arbetsmiljön påverkas av hyresvärdens åtaganden genom gränsdragningslistan i hyresavtalet eller internt inom kommunen.

Vid följande arbetsställen finns det flera driftställen:

- *Strandliden*
- *Blå Huset*
- *Norman*
- *Nyviksvägen*
- *Företagens hus*
- *JGY?*
- *Ridklubben?*

Samhällsbyggnadsförvaltningen är ansvarig för att planera, genomföra och följa upp kommunens samordningsansvar.

## **Roller och ansvar**

### **Kommundirektörens roll**

Kommundirektören har erhållit ett delegerat ansvar för arbetsmiljön inom Ragunda kommun från Kommunstyrelsen.

Kommundirektören är därmed den som övergripande ska leda och samordna kommunens arbetsmiljöarbete. Kommundirektören kan och bör delegera arbetsuppgifter vidare ut i organisationen.

### **Centrala samverkansgruppens roll**

I enlighet med Arbetsmiljölagens 6 kap, 8 §, har Ragunda Kommun en skyddskommitté, centrala samverkansgruppen (CSG), vars uppgifter är att delta i planeringen av det systematiska arbetsmiljöarbetet samt följa dess genomförande. Kommitténs uppgift är att i enlighet med AML, kap 6, 9 §, behandla frågor rörande företagshälsovård, handlingsplaner, upplysning och utbildning, granska handlingsplaner, arbetsanpassning och rehabilitering samt verksamhetsförändringar som påverkar lokaler, organisation och/eller metoder.

I kommittén ska även tillbuds- och arbetsskadeanmälningar behandlas. Centrala samverkansgruppen består av verksamhetschefer, företrädare för de fackliga organisationerna samt representant från personalavdelningen. Kommittén sammanträder en gång per månad och dess ordförande är Kommundirektören.

CSG ska ha påverkansmöjligheter vid budget- och investeringsarbete gällande arbetsmiljöinsatser av prioriterande karaktär. Skyddskommitténs roll och uppgift, utöver ovanstående, är att noga följa arbetsmiljöns utveckling och utifrån inkomna avrapporteringar från ansvariga, besluta om nödvändiga insatser.

### **Skyddsombud**

Att vara skyddsombud är ett fackligt uppdrag. Skyddsombudet företräder anställda på sin arbetsplats i arbetsmiljöfrågor och har å deras vägnar till uppgift att bevaka att arbetsgivaren uppfyller sina skyldigheter enligt lagstiftning och föreskrifter.

Skyddsombud utses av facklig organisation i samråd med arbetskamraterna. På arbetsplatser med arbetstagare från flera fackförbund är det de fackliga organisationerna som i samråd utser skyddsombud för respektive organisation eller ett gemensamt.

Eftersom skyddsombud är fackliga företrädare, är arbetsgivaren skyldig att samråda med dessa gällande förändringar i arbetsförhållandena.

Skyddsombudet ska även delta i utarbetandet av handlingsplaner tillsammans med arbetsgivaren. Skyddsombuds rättigheter behandlas i Arbetsmiljölagens 6:e kapitel.

En viktig rätt som skyddsombud har är att stoppa arbete som innebär risk för omedelbar eller allvarlig fara. Skyddsombud har rätt att vända sig till Arbetsmiljöverket om arbetsgivaren skulle underlåta att vidta nödvändiga åtgärder för att åtgärda brister och risker i arbetsmiljön.

### **Anställda**

Arbetsmiljön är ett gemensamt ansvar för alla som vistas på arbetsplatsen. Det innebär att arbetsmiljölagen ålägger varje anställd att säkerställa en bra och säker arbetsmiljö. Anställda är skyldiga att använda skyddsutrustning och tekniska hjälpmedel på föreskrivet sätt, följa instruktioner och andra skyddsföreskrifter, rapportera eventuella tillbud och brister i arbetsmiljön vidare i organisationen och verka för ett föredömligt psykosocialt arbetsklimate.

En anställd kan, med ett undantag, inte göras personligt ansvarig för skada han/hon vållat i tjänsten utan ansvaret för allt som sker på arbetsplatsen, inklusive skador som vållas av anställda, vilar på arbetsgivaren. Undantaget är för skada, som arbetstagare vållar genom fel eller försummelse i tjänsten, är han ansvarig endast i den mån synnerliga skäl föreligger med hänsyn till handlingens beskaffenhet, arbetstagarens ställning, den skadelidandes intresse och övriga omständigheter."

### **Personalenheten**

Personalenheten är en råd- och stödfunktion till personal och chefer gällande arbetsmiljöfrågor, rehabilitering och andra personalfrågor. Enheten samarbetar med företagshälsovård, försäkringskassa, hälsocentraler och andra myndigheter för att skapa gynnsamma arbetsförhållanden för både arbetslag och enskilda individer.

### **Företagshälsovård**

Ragunda kommun har avtal med företagshälsovård i syfte att tillgå kompetens och hjälp vid förebyggande, hälsofrämjande och rehabiliterande arbete samt med vissa arbetsrelaterade sjukvårdsinsatser. Utgångspunkt för samarbetet är att vara en råd- och stödfunktion till chefer, personal, fackförbund, skyddsombud och personalenheten, samt bidra med medicinsk, teknisk, psykisk och social kunskap om samspelet mellan människa och arbete. Företagshälsovården arbetar enligt vetenskap och beprövad erfarenhet.

### **Chefens ansvar**

Chefen är ålagd det största ansvaret för arbete med arbetsmiljöfrågor och har en särskilt viktig roll genom sin kännedom om medarbetarna. Chefen ska arbeta med arbetsmiljöfrågor ur både individ- och organisationsperspektiv.

Vid utvecklingssamtal med anställda kan begynnande problem tidigt fångas in men det förutsätter att psykosociala aspekter lyfts och diskuteras. Som chef är det viktigt att verka för ett öppet arbetsklimat där medarbetarna vågar lyfta problematik och aktivt arbeta med förbättringsåtgärder men även verka för att friskfaktorer på arbetsplatsen uppmärksammas och stärks.

Chefens roll är även att värna om delaktighet och samhörighet med anställda som av olika anledningar (tex sjukdom, föräldraledighet, mm) inte finns på arbetsplatsen, genom att föra kontinuerlig kontakt och inbjuda till APT och liknande aktiviteter.

I chefsbefattningar ingår arbetsmiljöuppgifter för underställd personal, vilket har delegerats från överordnad.

### **Hållbar hälsa**

Ragunda kommun skall genom friskvårdsverksamhet aktivt verka för att anställda tar eget ansvar för hälsa och livssituation. Arbetsgivaren skall stödja aktiviteter som främjar en sund och aktiv livsstil för att medverka till ökad eller bibehållen arbetsförmåga, ökat välbefinnande och god hälsa hos anställda.

### **Arbetsskadehantering**

Personal som drabbas av skada i arbete ska vända sig till närmsta chef, vars uppgift är att anmäla arbetsskadan till försäkringskassan, tillsammans med berörd personal och skyddsombud.

Arbetsskadeanmälan ska göras i KIA-systemet. Det är ett webbaserat system som stödjer det systematiska arbetet med att rapportera, följa upp och åtgärda händelser.

Närmaste chef ska uppmana den anställda att själv anmäla arbetsskadan till AFA via; <https://www.afaforsakring.se/privatperson/arbetsskadeforsakring/las-mer-och-anmal/>

### Tillbudshantering

Ett tillbud är en händelse som **kunde** ha lett till en personskada; att någon **höll** på att halka eller **såg** att istappar hängde ovanför en entré. Tillbud, som är en situation där något ännu inte inträffat, ska anmälas och utredas för att inte olycksfall på grund av liknande incidenter ska inträffa längre fram.

Arbetsskadeanmälan ska göras i KIA-systemet.

### Elevhälsan

Tillbuds- och arbetsskadehantering avseende elever och barn inom barnomsorg ska anmälas likt tillbudshanteringen ovan och behandlas i CSG.

### Uppföljning

Uppföljning av arbetsmiljöarbetet ska ske i olika instanser och med olika tidsintervall. Handlingsplaner av kartlagda arbetsmiljöproblem ska följas upp vid arbetsplatsträffar som en del i det systematiska arbetsmiljöarbetet. Protokoll från skyddsronder ska följas upp, liksom eventuella arbetsmiljökartläggningar och verksamhetsmål kopplade till arbetsmiljön.

### Handlingsplaner

Vid skydds rond eller när personal eller skyddsombud uppmärksammar arbetsmiljöproblem eller vid förändringar i verksamheter, ska dessa konkretiseras genom upprättande av handlingsplan.

Planen skall ange vilka åtgärder som skall vidtas samt när och av vem de skall genomföras.

Uppföljning av handlingsplanerna skall göras kontinuerligt och förändringar som är nödvändiga för att arbetsmiljömålen skall uppnås men som ännu inte åtgärdats, ska föras vidare till kommande år.